

Kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen hakeminen vuonna 2025

HAKIJAN TIEDOT

Kunta: Haminan kaupunki

Kunnan yhteyshenkilön tiedot:

Nimi: Olli Vilen

Nimike: Talousjohtaja

Sähköpostiosoite: olli.vilen@hamina.fi

Puhelinnumero: 041 543 8743

HAKEMUKSEN TIEDOT

A. Haettava summa, €: 1 000 000,00

B. Mikäli kunta on saanut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin sen käyttökohde: Haminan kaupunki haki harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, mutta Valtiovarainministeriö ei myöntänyt sitä.

C. Yksilöidyt talousvaikeudet, joihin haetaan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä perustelut, jotka osoittavat em. vaikeudet poikkeuksellisiksi tai tilapäisiksi. Lisäksi yksilöitynä talousvaikutusten ajankohta ja euromääräinen vaikutus kunnan talouteen.

1. Haminan kaupungin talous on ajautunut rakenteelliseen epätasapainoon ja olisi ilman merkittäviä kertaeriä ollut kahtena tilikautena peräkkäin raskaasti alijäämäinen (noin 6 miljoonaa euroa sekä tilikaudella 2022 että 2023). Voimakkaasti kasvaneiden sote-menojen (mm. etunojassa toteutettu maakuntamalli palkkaharmonisointineen) ja heikon kunnallisverokertymän seurauksena kaupungin taloudessa tapahtui olennainen käänne huonompaan suuntaan vuoden 2022 aikana.

Vuonna 2023 kaupungin talous oli vielä tasapainossa edellisiltä vuosilta kertyvien verohäntien ansiosta, ja vuoden 2023 tulos oli 4,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Kaupungin käyttötalous oli ajautumassa kuitenkin nopeasti syvään epätasapainoon vuodesta 2024 alkaen, kun valtionosuudet romahtivat noin 3,2 miljoonaa negatiiviseksi pudotuksen vuoden 2023 tasoon ollessa peräti noin 6 miljoonaa euroa. Tämän muutoksen nopeus ja rakenteellisuus tekivät reagoinnista erittäin vaikean ja pitkäaikaisen.

Vuoden 2024 talousarvio oli 5,8 miljoonaa euroa alijäämäinen, mutta kaupungin laatiman talouden sopeuttamisohjelman myötä käyttötalous oli tasapainossa vuonna 2024. Kuitenkin kaupungin 100 % omistaman energiayhtiön vakavista taloudellisista velvoitteista aiheutuneet 10 miljoonan euron alaskirjaukset painoivat kaupungin vuoden 2024 tuloksen lähes 10 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.

Kaupungin energiayhtiö on haettu varhaisen vaiheen yrityssaneeraukseen huhtikuussa 2025, mutta edelleen riskinä on, että kaupunki joutuu kirjaamaan seuraavien lähivuosien

tilinpäätöksiin 11,2 miljoonan euron alaskirjaukset. Kaupungin vuoden 2025 tulosennuste on ilman todennäköisiä alaskirjauksia noin 3 miljoonaa euroa alijäämäinen.

2. Yhteisöverotulojen kehitys on ollut heikko vuodesta 2023 alkaen. Vuoteen 2022 jatkunut yhteisöverokertymän hyvä kehitys on sulanut pois. Tämä muutos näkyy myös osana verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksessa, joka on kääntynyt negatiiviseksi, ja samalla kunnallisverotuksessa palkkasumma on kehittynyt heikosti koko maahan nähden.

Haminan kaupunki joutui korottamaan kunnallisveroprosenttia 1,0 prosenttiyksiköllä 9,4 prosenttiin vuodelle 2024.

3. Tätä kokonaisuutta vaikeuttaa huomattavasti Kymenlaaksossa edelleen kiihtyvä teollisuuden rakennemuutos nopeine ja voimallisine työpaikkojen menetyksineen.

D. Mikäli kunta on hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, niin perustelut miksi kunta hakee korotusta peräkkäisinä vuosina.

Haminan kaupunki haki harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta vuonna 2024, mutta Valtiovarainministeriö ei myöntänyt sitä. Talouden sopeuttamista on tehty määrätietoisesti, mutta vakavat talouden vaikeudet jatkuvat edelleen.

E. Kunnan omat toimenpiteet poikkeuksellisen tai tilapäisen taloudellisen tilan korjaamiseksi (tulojen lisäykset ja menojen vähennykset, omaisuusjärjestelyt jne.)

1. Toteutetut toimenpiteet

Kaupunginvaltuusto hyväksyi maaliskuussa 2023 palveluverkkoselvityksen, jossa linjattiin kahden alakoulun lakkauttaminen vuosien 2024-2026 aikana. Toinen alakouluista suljettiin jo syksystä 2024 alkaen ja toisen on määrä sulkeutua vuoden 2026 keväällä.

Kaupunginhallitus päätti 13.5.2024 käynnistää myös yhteistoimintamenettelyn kaupungin talouden sopeuttamiseksi, sillä tarvittavia mittavia lähemmäs 10 miljoonan vuotuisia säästöjä ei ole mahdollista saavuttaa ilman rakenteellisia muutoksia tai henkilöstömenojen vähentämistä. YT-neuvottelut päättyivät syyskuussa 2024. Niiden tuloksena kaupunki päätti irtisanoa 12 henkilön palvelussuhteen. Lisäksi monilta osin määräaikaisuuksia ei jatkettu eikä eläköityviä palvelussuhteita täytetty uudelleen. Yt-toimenpiteiden vaikutuksen oli noin 2 miljoonan luokkaa.

2. Tulossa olevat ja päätetyt toimenpiteet

Kaupunginhallitus päätti 16.9.2024 välttämättömistä talouden sopeuttamistoimenpiteistä kaupungin talouden saattamiseksi kestäväälle uralle. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan sopeuttamistoimenpiteet toimeenpannaan vuosien 2025-2027 talousarvioissa.

F. Muut huomiot ja lisätiedot:

-

Aika: Haminassa 15.9.2025

Allekirjoitus, nimenselvennys ja nimike

Ilari Soosalu
Kaupunginjohtaja

Olli Vilen
Talousjohtaja

Liitteet: Kaupunginhallituksen 16.9.2024 päättämät sopeuttamistoimenpiteet.